

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

*ดร.ณัฐธิดา ถิ่นเฉลิม

รอง ผอ.สพป.นครปฐม เขต 1

การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 2) ศึกษาความเป็นไปได้ในแนวทางการเสริมสร้างวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยได้ดำเนินการศึกษาในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2563 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามวิธีเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการศึกษาความเป็นไปได้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร ข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีวิธีการระดมความคิดเห็น (Brain storming) สอบถาม และสังเกตเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย (Inductive content Analysis)

ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข พบว่า

1. แนวทางการเสริมสร้างวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีดังนี้

ความพอประมาณ เป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความพอดีในทุกด้าน ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ไม่ทำให้เดือดร้อน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมสภาพจิตใจของนักเรียน ให้ร่าเริง แจ่มใส รู้จักให้อภัย ไม่คิดอิจฉา ริษยา พร้อมในการปฏิบัติงาน สำนวณสภาพความพร้อมของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรม ทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม บูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความแตกต่างของบุคคล โดยมีการจัดเป็นกิจกรรม (On-the-Job Training) ตามความต้องการของนักเรียน จัดหลักสูตรเสริมต่าง ๆ ตามความต้องการของสมาชิกและบริบทของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น และสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน โดยไม่จำกัดระยะเวลา รวมทั้งต้องมีการ

วางแผนการใช้จ่ายเงิน ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายส่วนบุคคล และบัญชีรายรับ รายจ่ายของกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ส่งเสริมให้ใช้สิ่งของทดแทน และสร้างจิตสำนึกในการประหยัดทรัพยากรและประหยัดพลังงาน

ความมีเหตุผล พฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่ใช้จ่ายตามเพื่อน ไม่ใช้สิ่งของเกินฐานะ มีการพิจารณาตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สามารถพิจารณาถึงสาเหตุที่เกี่ยวข้องและผลที่จะตามมาได้ มีการพิจารณาอย่างถูกต้อง กำหนดให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหา เมื่อมีปัญหาต้องร่วมกันระบุปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะที่ปฏิบัติงานกับตนเอง บุคคลใกล้ชิด ค้นหาสาเหตุของปัญหา จัดระบบข้อมูล จัดหมวดหมู่สาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของสาเหตุของปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา รวมทั้งการวางแผนแก้ปัญหา สนับสนุนให้หาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน และนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้วางแผนแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน ต้องเชื่อมโยงในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ในด้านเนื้อหาการเรียนรู้ วิธีการปฏิบัติกิจกรรม เวลาปฏิบัติกิจกรรม และการวัดและประเมินผลกิจกรรม ในลักษณะ Recurrent Education ทำให้การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องไม่ขาดตอนในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต

ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน มีเงินออม รู้จักการออมที่ถูกต้อง เมื่อมีข้อผิดพลาดสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ เมื่อประสบปัญหาสามารถสร้างกำลังใจให้กับตนเองได้ ปรับตนเข้ากับเพื่อนและอยู่ในสังคมได้ มีทางออกเพื่อจัดการกับอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ดังนั้นจึงมีการฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ทั้งการเลือกผู้นำผู้ตาม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการบันทึกการปฏิบัติงานตนเอง การปฏิบัติงานกลุ่มเป็นประจำรายงานการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง กิจกรรมกลุ่มย่อย ต่อสมาชิกกลุ่มใหญ่ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ กำลังใจ เห็นคุณค่าในสังคมของตนเอง โดยการให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็น เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

คุณธรรม พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต อุดม ขยันหมั่นเพียร ใช้สติในการทำกิจกรรมหรือดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงมีการสร้างฐานปฏิบัติกิจกรรม ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ให้นักเรียนทุกคนได้บริหารกิจการทั้งด้านการเผยแพร่ความรู้ การปฏิบัติงาน และความยั่งยืนคงทน เชื่อมโยงกัน รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลการดำเนินงานของนักเรียน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการดำเนินงาน เป็นการส่งเสริมภาคีเครือข่าย เพื่อประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร ส่งเสริมการปฏิบัติงานระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กร ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ความรู้ ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาเพื่อวางแผนการเรียน การทำงาน เชื่อมโยง ระมัดระวังในการปฏิบัติกิจกรรม โดยการจัดสถานที่ปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนสามารถเข้าถึง และสะดวกต่อการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติงานของนักเรียน

2. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย ความเป็นไปได้ ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านบุคลากร ด้านเทคนิค ด้านสังคม และด้านผู้เรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย (Inductive Content Analysis) และการสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า มีความเป็นไปได้ทุกด้าน